

A Rimaszombati Erdőgazdaság vendégei voltunk

Az Erdőművelési Szakosztály szakmai napja a Szlovák Államerdészetenél

2019. július 25-én a Rimaszombati Erdőgazdaság Rimaszombati és Hnústyai Erdészeteinél betekintést nyerhettünk a szlovákiai erdőt érintő jogszabályokba és terepen tanulmányozhattuk az erdőkezelést.

A találkozó a Rimaszombati Erdészethez tartozó Ajnácskőben volt, ahol *Poprocký Ivan* polgármester fogadott minket. A programon részt vett *Skladany Miroslav* vezérigazgató-helyettes is a Besztercebányai Központból. Az egyes helyszíneken *Kovács Gábor*, a Rimaszombati Erdőgazdaság szakmai igazgatóhelyettese adott tájékoztatást.

A szlovák állami erdőgazdálkodást rövid szakmai összefoglaló segítségével tekinthettük át. Többek között minden erdőrészletnek van egy gazdálkodási korlátozáscsomaghoz rendelt egytől ötig tartó kategóriája. Az egyeseken mindent lehet végezni bejelentés és engedélykérelem nélkül. Még utat is lehet így építeni!

A kettes gyakorlatilag a nálunk nem védett, nem NATURA 2000 gazdasági erdőkkel azonos eljárásrendű. A hármas vonatkozik a nemzeti parkok és tájvédelmi körzetek területének nagy részére, a négyesen tilos a tarvágás, vegyszerezés, kerítésépítés, az ötösön gyakorlatilag minden emberi tevékenység tilos.

A rendszerben annyi változás várható, hogy ha a Szlovák Parlament jóváhagyja, az erdészeti ügyekben szakhatóság lesz a természetvédelmi hatóság.

Míg az erdészeti tervek (erdőgazdálkodási programok) nálunk is tíz évre készülnek, a természetvédelmi kezelési tervek (védett területek gondozási programja) érvényessége harminc év. A készülő természetvédelmi kezelési tervek felülírhatják az erdőterveket.

A hatósági rendszer lényegesen egyszerűbb a magyarországinál. Az elsőfokú hatóságok egységesen megyei szintűek. Szlovákiában is vannak az erdőfelújításra határidők és megfelelőségi paraméterek, de például az erdősítés megkezdését vagy befejezését be sem kell jelenteni. Az ellenőrzést az erdészeti hatóság szűrőpróba-szerűen végzi.

A határidők üzemtervi modellek alapján kerülnek megállapításra. A sikeres első kivételre rendelkezésre álló 2 év után jellemzően 5–10 év a felújítási határidő. A megfelelőségi feltételek közé tartozik például, hogy a célállomány egyedeinek legalább a cserje és gyomkonkurencia magasságának a 2/3-áig kell érnie.

A Szlovák Államerdészet által kezelt állami erdőknek mintegy egyharmada van kiadva tízéves vadászati bérletbe, a többin maguk vadgazdálkodnak. Éves szinten minimális mennyiségű vadkárelhárító kerítést építenek, jelenleg a magyarországiénál kisebb a vadkárok jelentősége.

Az erdőnevelési munkák a miénkhez hasonló nomenklaturát viselnek. Egy érdekesség, hogy a gyérítéseket ötven év alatti és feletti korokhoz kötve különböztetik meg.

A Rimaszombati Erdőgazdaság erdősültsége 23,66%. Kezelt erdőterület 28 668 hektár. Ebből a reprivatizáció után tulajdonosok által át nem vett terület 6 421 hektár, további bérelt terület 209 hektár.

Szlovákiában nyolc vegetációs szintet különböztetnek meg, ebből az elsőtől a hatodikig megtalálhatóak az Erdőgazdaságuknál. A tengerszint feletti magasság 180–1338 méter között van.

Az Erdőgazdaság 4 erdészettel, 30 erdészkerülettel, 80 alkalmazottal dolgozik. Az erdők 87,98%-a gazdasági, 6,96%-a védett, 5,06%-a különleges küldetésű. A Rimaszombati Erdőgazdaság által kezelt erdők 74,70%-a egyes kategóriába, 18,52%-a kettes kategóriába, 5,00%-a hármas kategóriába, 0,50%-a négyes kategóriába, 1,28%-a ötös kategóriába tartozik. Az éves fakitermelésük 130 ezer m³, a tervezett éves erdőfelújítás 218 hektár, aminek kétharmada természetes felújítás.

A tölgy természetes felújítása – miénkhez képest kevesebb vad mellett is – helyenként problémát okoz. A fafajok vágáskorát a legnagyobb értéket adó állapothoz határozzák meg (gazdasági vágáskor). Ez például a büknél 100 év.

Az őshonos állományok véghasználatánál, saját vállalkozásként, 3–5 db/ha hagyásfát jelölnek ki.

A terepi program első állomása a Rimaszombati Erdészethez tartozó Ajnácskő községhatárban volt. Itt *Kovalčík Vojtech* erdésztervezető és *Nagy Péter* kerületvezető erdész fogadott minket. Az Erdészeti 95%-ban természetes

erdőfelújítást alkalmaz. A megtekintett erdőrészben természetes újulatra, vonszolásos közelítéssel történő rész végvágást néztünk meg. A kitermelés főfafaja bükk volt.

A nyári végvágásoknál kiemelt feladat az újulat befülledésének megakadályozása végett a gallyanyag mielőbbi eltávolítása a vágásterületről. Szerencsére a helyi lakosság részéről még van igény ilyen fagyűjtési lehetőségre. Lakosonként maximum 16 úrmétert lehet gyűjteni 104 EUR/úrméter árért. A rész végvágásokat 50 cm-es újulatra tervezik.

Úgy is van fakitermelési kapacitásból hiány, hogy nyáron is folynak a véghasználatok. (Fajlagos fakitermelési díj 13–14 EUR/m³.)

Az értékesebb rönköt adó fakitermeléseket igyekeznek vegetációs időn kívül kivitelezni. A legértékesebb (több száz eurós) anyagot évi kétszer megrendezett árverésen értékesítik. A természetes felújításokat jellemzően maximum három hektáros, két fahossznyi széles pásztákban végvágják. Leggyakrabban egy bontás után végvágna. A helyszínen jó minőségű, 2016 nyarán kivitelezett végvágás utáni újulattal is találkoztunk.

Második terepi helyszínünk Balogfala községhatárában egy Pro Silva terület volt. Az állomány kocsánytalan tölgy elegyes bükkös volt. A vertikális és horizontális változatoság növelése érdekében történik a kezelés. A kocsánytalan tölgy anyaállományban meglévő elegyarányának megőrzése érdekében erdőművelési beavatkozást is terveznek. A látottak alapján az akác visszaszorításával is kell számolni. A gallyanyagot itt már nem szívesen szedi össze a lakosság, mert a magas újulathoz nehéz a munkavégzés.

Ezután a Hnústyai Erdészetenél tanulmányoztuk a 2014. május 15-i Zsófia ciklon nyomait. Vendéglátónk *Švibla Ján* erdészettervezető volt.

A terület döntő részén mesterséges erdősítés nélkül sikerült a felújítás. Még a pusztítás után négy évvel is jelennek meg bükk- és tölgycsemeték, de jelenleg a gyertyán van túlsúlyban.

A ciklon évében 208 ezer m³-t sikerült összetermelni, majd még további 186 ezer m³-t 2015-ben. A keletkezett erdőfelújítási kötelezettség mintegy 1100 hektár volt.

A volumen miatt éltek a jogszabályi lehetőséggel és a felújítási határidőre módosítást kértek. A jogszabály szerint a károkat fél éven belül köteles a gazdálkodó felszámolni, ezért ennek a határidőnek a kitolására is kellett engedélyt kérni a hatóságuktól.

Az állományokban okozott kalamitás miatt az Erdészetre új erdőtervet készítettek. Ilyen esetben, ellentétben a tízévente elkészítettendővel, a gazdálkodónak kell kifizetnie a terv készítését.

Ezúton köszönjük a Szlovák Államerdészetenek és a szervezőknek a baráti vendéglátást!

Urbán Pál elnök, OEE Erdőművelési Szakosztály

Fotók: **Richárd Jakubicka**

Erdésznők Országos Találkozója – 2019 Selmecebánya

Az Országos Erdészeti Egyesület Felvidéki Helyi Csoportja és az Ipoly Erdő Zrt. közös szervezésében, idén az Erdésznők Országos Találkozóját a Felvidéken rendezik.

Időpont:

2019. október 11–12. – péntek–szombat

Helyszín: Selmecebánya

A program október 11-én 12:30-kor közös ebéddel kezdődik és tervezetten október 12-én 14 órakor ér véget.

A két nap folyamán a résztvevők megismerkedhetnek Selmecebánya nevezetességeivel és a környék látnivalóival.

Minden kedves erdész hölgyet, kollégánőt sok szeretettel várnak a szervezők!

Zambó Péter
elnök
OEE

Kiss László
vezérigazgató
Ipoly Erdő Zrt.

Bakay László
elnök
OEE Felvidéki H. Cs.